

Repertoriumnummer 2019 / 870
Datum van uitspraak 20 augustus 2019
Rolnummer 2019/AA/35

Uitgifte

Uitgerelkt aan

op
€
JGR

Arbeidshof Antwerpen

Afdeling Antwerpen

Kamer 7

Arrest

COVER 01-00001472820-0001-0012-01-01-1

V

aanwezig ter zitting, bijgestaan door haar raadsman mr. PEETERS Gunther, advocaat te HERSELT, voor wie pleit mr. DE LEPELEIRE Caroline, advocaat te BRUSSEL,

tegen:

FEDRIS, ON 0206.734.318, met maatschappelijke zetel gevestigd te 1210 BRUSSEL, Sterrenkundelaan 1,

met als raadsman mr. LAEVENS Eric, advocaat te BRUSSEL, voor wie pleit mr. HELLEMANS Sophie, advocaat te ANTWERPEN.

Het hoger beroep is gericht tegen het vonnis van 20 december 2018 van de arbeidsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen.

Het arbeidshof past de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken toe.

I. Feiten en procedurele voorgaanden

Ingevolge een administratieve beslissing van 22 juli 2015 van het Asbestfonds had wijlen de heer M sedert februari 2015 recht op terugbetaling door het Asbestfonds van het persoonlijk aandeel in de kosten voor geneeskundige verzorging van de ziekte die erkend werd door het Asbestfonds en had hij tevens recht op een maandelijkse rente van 1.723,05 euro. (stuk 3 mevrouw V)

Mevrouw V den en wijlen de heer M legden op 7 december 2010 een verklaring van wettelijke samenwoning af. Hierin werd vermeld dat er geen authentieke overeenkomst bestond, bedoeld in artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek. (stuk 2 mevrouw V ; stuk 2 Fedris)

Er wordt niet betwist dat mevrouw V en en wijlen de heer M zijn gehuwd in december 2016.

De heer M is overleden op 21 augustus 2017. (stuk 6 mevrouw V)

Op 13 september 2017 diende mevrouw V den een aanvraag in bij het Asbestfonds in verband met het overlijden van de heer M ; en met name een vergoeding als rechthebbende overeenkomstig artikel 120, § 2 van hoofdstuk VI van titel IV van de programmawet van 27 december 2006 tot oprichting van een Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers.

Met administratieve beslissing van 16 oktober 2017 verwierp het Asbestfonds deze aanvraag. De motivatie van deze administratieve beslissing luidde als volgt :

"Het huwelijk werd gesloten / De wettelijke samenleving nam een aanvang op een ogenblik dat het slachtoffer reeds erkend werd door het Asbestfonds. Om recht te hebben op het kapitaal, had het huwelijk / de wettelijke samenleving minstens één jaar vóór de overlijdensdatum gesloten moeten worden / moeten aanvangen.

(Artikel 120, § 2 van hoofdstuk VI van titel IV van de programmawet van 27 december 2006 tot oprichting van een Schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers)"

Mevrouw V ging hiermee niet akkoord en tekende met verzoekschrift, op 12 januari 2018 neergelegd ter griffie van de arbeidsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen, beroep aan tegen de voornoemde administratieve beslissing van 16 oktober 2017. Zij vorderde :

"Aan verzoekster akte te verlenen van haar hoger beroep tegen de beslissing van FEDRIS dd. 16 oktober 2017.

Dienvolgens de beslissing van FEDRIS dd. 16 oktober 2017 te vernietigen en dienvolgens te zeggen voor recht dat verzoekster recht heeft op een schadeloosstelling wegens overlijden van haar echtgenoot de heer M , ten gevolge van een beroepsziekte.

Dienvolgens FEDRIS te veroordelen tot de betaling van 1 EUR provisioneel.

Dienvolgens FEDRIS te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding."

Met conclusie van 20 juni 2018 hernam mevrouw V haar vordering.

Met conclusie van 22 maart 2018 vorderde Fedris :

"De vordering van eiseres ontvankelijk, doch ongegrond te verklaren en aldus de administratieve beslissing van het Asbestfonds dd. 16 oktober 2017 integraal te bevestigen.

Kosten zoals in rechte."

Met vonnis van 20 december 2018 verklaarden de eerste rechters de vordering van mevrouw V ontvankelijk en ongegrond, en bevestigden bijgevolg de administratieve beslissing van Fedris van 16 oktober 2017. De kosten van het geding werden ten laste gelegd van Fedris en het vonnis werd uitvoerbaar verklaard, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling noch kantonnement.

II. Ontvankelijkheid van het hoger beroep

Met verzoekschrift, neergelegd ter griffie van dit arbeidshof op 22 januari 2019 tekende mevrouw Van der Sanden hoger beroep aan tegen het vonnis van 20 december 2018.

Het hoger beroep werd tijdig en met een naar de vorm regelmatige akte ingesteld, zodat het ontvankelijk is.

III. Eisen in hoger beroep

Met conclusie van 18 april 2019 vordert mevrouw V

“Het hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren en dienvolgens het vonnis a quo te hervormen en zodoende opnieuw rechtsprekende,

Het beroep van appellante tegen de beslissing van FEDRIS dd. 16 oktober 2017 ontvankelijk en gegrond te verklaren.

Dienvolgens de beslissing van FEDRIS dd. 16 oktober 2017 te vernietigen en dienvolgens te zeggen voor recht dat appellante recht heeft op een schadeloosstelling wegens overlijden van haar echtgenoot de heer N, ten gevolge van een beroepsziekte.

Dienvolgens FEDRIS te veroordelen tot de betaling van 1 EUR provisioneel.

Dienvolgens FEDRIS te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding.

RPV eerste aanleg: 1.440 EUR

RPV hoger beroep: 1.440 EUR”

Met conclusie van 18 maart 2019 vordert Fedris :

“Het hoger beroep van appellante als ongegrond af te wijzen.

Het bestreden vonnis integraal te bevestigen.

Bovendien het hoger beroep van appellante tergend en roekeloos te verklaren en dientengevolge de gerechtskosten ten laste van appellante te leggen. De gerechtskosten worden in hoofde van FEDRIS begroot als volgt: RPV hoger beroep: 349,80 EUR.”

IV. Beoordeling

1.

Het geschil tussen partijen betreft de vraag of mevrouw V voldoet aan de wettelijke voorwaarden om te kunnen genieten van een vergoeding voor rechthebbenden op grond van artikel 120, § 2 van de Programmawet (I) van 27 december 2006.

Artikel 120, § 2, eerste lid van de Programmawet (I) van 27 december 2006 bepaalt het volgende:

“Indien het slachtoffer overlijdt ingevolge de in artikel 118 bedoelde ziekte, komt het Asbestfonds tegemoet ten voordele van de rechthebbenden van het slachtoffer die op het

tijdstip van zijn overlijden te zijnen laste zijn. Onder rechthebbende ten laste van het slachtoffer moet worden verstaan:

1° de echtgenoot die op het tijdstip van het overlijden noch uit de echt, noch van tafel en bed gescheiden is, dan wel de partner die op het tijdstip van het overlijden van het slachtoffer wettelijk met hem samenwoonde en, overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, met hem een overeenkomst had gesloten die beide partijen tot wederzijdse bijstand verplicht en die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben, alsook op voorwaarde dat:

a) het huwelijk werd gesloten of de wettelijke samenwoning is aangevangen op een tijdstip dat het slachtoffer nog geen aanspraak maakte op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling, of

b) het huwelijk werd gesloten of de wettelijke samenwoning aanving na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling, voor zover dat huwelijk is gesloten of die wettelijke samenwoning is aangevangen ten minste 365 dagen vóór het overlijden van het slachtoffer, of

c) uit het huwelijk of de wettelijke samenwoning een kind geboren is, of

d) de echtgenoten of de wettelijk samenwonenden op het tijdstip van het overlijden een kind ten laste hadden, voor wie een van beiden kinderbijslag ontving;

2° de langstlevende echtgenoot die uit de echt of van tafel en bed is gescheiden en die wettelijk of conventioneel onderhoudsgeld genoot ten laste van het slachtoffer, alsook, in het kader van een ontbonden wettelijke samenwoning, de langstlevende partner die conventioneel onderhoudsgeld genoot ten laste van het slachtoffer;

3° de kinderen, zolang ze recht hebben op kinderbijslag en in elk geval tot de leeftijd van 18 jaar."

2.

Het arbeidshof stelt vast dat op het tijdstip van het overlijden van wijlen de heer M mevrouw v met hem gehuwd was en dat de wettelijke samenwoning reeds was aangevangen op het tijdstip dat de heer M nog geen aanspraak maakte op de schadeloosstelling van het Asbestfonds en de gezamenlijke duur van de wettelijke samenwoning en het huwelijk minstens 365 dagen bedraagt.

De vraag rijst of de bepaling van artikel 120, § 2 Programmawet (I) van 27 december 2006 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling toekent aan de langstlevende echtgenoot die gehuwd was na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling en die ten minste 365 dagen gehuwd was vóór het overlijden van het slachtoffer en het de langstlevende echtgenoot in deze hypothese (gehuwd was na het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling) die minder dan 365 dagen was gehuwd vóór het overlijden van het slachtoffer van het voordeel ervan uitsluit, hoewel de echtgenoten voordien waren verbonden door een contract van wettelijke samenwoning en waarbij de gezamenlijke duur van het huwelijk en de wettelijke samenwoning minstens 365 dagen bedraagt.

(vgl. In verband met het overlevingspensioen: GwH. 15 maart 2011, nr. 39/2011; GwH. 25 maart 2009 nr. 60/2009)

De vraag rijst tevens of de bepaling van artikel 120, § 2 Programmawet (I) van 27 december 2006 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling toekent aan de langstlevende echtgenoot die gehuwd was vóór het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op de bij deze wet georganiseerde schadeloosstelling en het de langstlevende echtgenoot die op het tijdstip waarop het slachtoffer aanspraak is beginnen te maken op deze schadeloosstelling wettelijk samenwoonde zonder een samenlevingsovereenkomst zoals vereist door artikel 120 § 2 van de Programmawet, van het voordeel ervan uitsluit.

Het komt gepast voor de debatten te heropenen om partijen toe te laten hierover standpunt in te nemen.

3.

Mevrouw V is van mening dat zij op grond van de wettelijke samenwoning voldoet aan de wettelijke voorwaarden.

Er wordt niet betwist dat mevrouw V en wijlen de heer M reeds wettelijk samenwoonden enerzijds vooraleer wijlen de heer M aanspraak maakte op een vergoeding van het Asbestfonds en anderzijds ten minste 365 dagen vóór het overlijden van de heer M

Fedris betwist dat mevrouw V voldoet aan de bijkomende wettelijke voorwaarde *“overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, met hem een overeenkomst had gesloten die beide partijen tot wederzijdse bijstand verplicht en die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben”*. In de verklaring van wettelijke samenwoning staat vermeld dat er geen authentieke overeenkomst bestaat bedoeld in artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek.

Mevrouw V verwijst naar de notariële akte van 16 januari 2013 waarbij zij en wijlen de heer M een gemeenschappelijke gezinswoning hebben aangekocht. Zij wijst erop dat in de notariële akte uitgebreide wederkerige onderhoudsverplichtingen ten aanzien van beide partijen worden omschreven, meer bepaald inzake het lot van de woning bij vooroverlijden van één van de partners. Zij is van oordeel dat de eerste rechters ten onrechte stelde dat het gegeven dat een woonstvergoeding werd voorzien in geval het samenwonen zou ophouden te bestaan, onvoldoende is om van een volwaardige wederzijds bijstandsplicht te spreken. De overeenkomst bepaalde: *“Indien het samenwonen ophoudt te bestaan en slechts één van de kopers het goed blijft bewonen zal hij of zij aan de andere koper een woonstvergoeding moeten betalen gelijk aan de helft van de normale huurwaarde van het goed.”*

De Wet van 11 mei 2007 houdende wijziging van diverse bepalingen betreffende arbeidsongevallen, beroepsziekten en het asbestfonds met betrekking tot wettelijk samenwonenden (BS 26 juni 2007) bracht een gelijkstelling tot stand tussen gehuwden en wettelijk samenwonenden, zij het onder bepaalde voorwaarden, op vlak van de schadeloosstelling waarin o.a. het Asbestfonds voorziet. Een gelijkaardige gelijkstelling werd ingevoerd in de regeling van de arbeidsongevallen en beroepsziekten.

De wetswijziging is er gekomen na de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie (Cass. 17 november 2003, *JTT* 2004, 36) over de verenigbaarheid van artikel 12 Arbeidsongevallenwet (dat een lijfrente ingeval van een dodelijk arbeidsongeval voorbehoudt aan de langstlevende echtgenoot) en de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie en dit met betrekking tot feitelijk samenwonenden.

Het Grondwettelijk Hof was van oordeel dat de behandeling in de arbeidsongevallenverzekering niet discriminerend was daar het onderscheid steunt op het objectieve gegeven dat de juridische toestand van echtgenoten en niet-gehuwde koppels verschilt, zowel op het vlak van hun verplichtingen jegens elkaar, als wat hun vermogensrechtelijke toestand betreft. Verder oordeelde het hof dat men vrij beslist om te huwen, dan wel buiten het huwelijk samen te wonen en dit met kennis van de voor- en nadelen van de ene en de andere samenlevingsvorm. Het Grondwettelijk Hof besloot dat het aan de wetgever toekwam om te beslissen of en in hoeverre gehuwde en ongehuwde koppels gelijk behandeld moeten worden en het Hof niet in de plaats van de wetgever kon oordelen in een aangelegenheid die een dergelijke evolutie doormaakte.

Het Hof wees er uitdrukkelijk op dat het onderzoek zich niet uitstreckte tot de categorie van ongehuwd samenwonenden die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd.

(cf. Arbitragehof 21 december 2000, nr. 137/2000; Arbitragehof 21 juni 2001, nr. 29/2001)

De wet van 11 mei 2007 maakt het voordeel dat ze toekent aan wettelijk samenwonenden afhankelijk van het opstellen, door beide partners en overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, van een overeenkomst waarin voor de partijen is voorzien in een verplichting tot hulp die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben.

Met betrekking tot de Arbeidsongevallenwet die na de wijziging door de wet van 11 mei 2007 eenzelfde voorwaarde stelt ten aanzien van de wettelijk samenwonenden om recht te hebben op schadeloosstelling, oordeelde het Grondwettelijk Hof (nr. 33/2015) in het arrest van 12 maart 2015 dat artikel 12 in samenhang gelezen met artikel 5, tweede lid, van de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, niet schendt.

Er werd door het Grondwettelijk Hof een vergelijking gemaakt tussen de vermogensrechtelijke situatie van wettelijk samenwonenden en gehuwden. Het Grondwettelijk Hof wijst erop dat:

“Zowel wettelijk samenwonenden (artikel 1477, § 3, van het Burgerlijk Wetboek) als echtgenoten (artikel 221, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek) zijn gehouden tot een bijdrageplicht. In

tegenstelling tot echtgenoten (artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek) zijn wettelijk samenwonenden evenwel niet gehouden tot een wederzijdse verplichting tot hulp. De hulpplicht en de bijdrageplicht zijn beide gegrond op de solidariteit tussen de partners."

Het Grondwettelijk Hof is dan ook van oordeel dat de keuze van de wetgever om de getroffenene die wettelijk samenwonende was met het slachtoffer van een arbeidsongeval enkel een uitkering toe te kennen, wanneer de partners ervoor hadden gekozen conventioneel een solidariteit te bedingen die vergelijkbaar is met die welke volgt uit het huwelijk, op een objectief en pertinent criterium van onderscheid steunt.

Bij wettelijk samenwonenden neemt de bijdrageplicht een einde bij de stopzetting van de wettelijke samenwoning, waardoor de solidariteit tussen wettelijk samenwonenden beperkt blijft tot de duur van de wettelijke samenwoning (dat door de samenwonenden eenvoudig kan worden beëindigd, in onderlinge overeenstemming of eenzijdig, door middel van een schriftelijke verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand, die daarvan melding maakt in het bevolkingsregister overeenkomstig artikel 1476, § 2 BW) – onder voorbehoud van de eventuele dringende en voorlopige maatregelen door de beëindiging gerechtvaardigd met een maximale geldigheidsduur van één jaar (art. 1479, § 3 BW). Bij gehuwden kan daarentegen de hulpplicht gevolgen ressorteren na echtscheiding in de vorm van een recht op alimentatie.

De verbintenis in onderhavige zaak tot het betalen van een woonstvergoeding zoals voorzien in de notariële akte van 16 januari 2013 indien het samenwonen ophoudt te bestaan en slechts één van de wettelijke samenwonenden het goed blijft bewonen kan naar het oordeel van het Arbeidshof niet beschouwd worden als een beding tot wederzijdse bijstand zoals bedoeld in artikel 120, § 2 Programmawet (I) van 27 december 2006.

Mevrouw V en wijlen de heer M waren immers gezamenlijk onverdeelde eigenaar van een woning en dan is de (gewezen) wettelijk samenwonende partner die na de (feitelijke) scheiding op exclusieve wijze in de woning verblijft, reeds gehouden tot een woonstvergoeding op grond van artikel 577-2, § 3 van het Burgerlijk Wetboek.

Volgens artikel 577-2, § 3, van dat wetboek heeft de mede-eigenaar deel in de rechten en draagt hij bij in de lasten van de eigendom naar verhouding van zijn aandeel. Hieruit volgt dat de onverdeelde eigenaar aan wie het exclusieve genot van een onverdeeld goed werd toebedeeld, de overige onverdeelde eigenaars voor dat genot moet vergoeden.

Anderzijds hebben mevrouw V en wijlen de heer M met betrekking tot de gemeenschappelijke woning ook voorzien in een beding van aanwas in vruchtgebruik met optie (stuk 4 mevrouw V).

Sinds de wet van 28 november 2007 erft de langstlevende wettelijk samenwonende partner het vruchtgebruik van het onroerend goed dat dienst deed als gemeenschappelijke

verblijfplaats en de daarin aanwezige inboedel. Het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende betreft weliswaar geen reservataire erfaanspraak.

Een beding van aanwas in vruchtgebruik is een middel om er gegarandeerd voor te zorgen dat de andere partner/mede-eigenaar van de samen aangekochte eigendom levenslang het vruchtgebruik zal hebben.

De regels van de wettelijke reserve spelen hier niet. Het beding van aanwas is namelijk geen testament of ook geen schenking, maar een kanscontract dat beide partners met elkaar hebben afgesloten via een overeenkomst.

Met een beding van aanwas met optie heeft de langstlevende zelf de keuze om gebruik te maken van de clause.

Mevrouw V en wijlen de heer M hebben bijgevolg conventioneel een solidariteit bedongen en een zekere financiële bescherming geboden aan de langstlevende wettelijk samenwonende partner.

De voorwaarde van de overeenkomst overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, die beide partijen tot wederzijdse bijstand verplicht en die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben, in de wet van 11 mei 2007 werd als volgt verantwoord in de parlementaire voorbereiding:

"[De minister van Werk] onderschrijft het principe dat de wettelijk samenwonenden in de arbeidsongevallenverzekering dezelfde rechten moeten hebben als gehuwden, indien de juridische toestand van wettelijk samenwonenden en gehuwden gelijk is. Hoewel hun toestand vergelijkbaar is, is hij echter niet gelijk.

Het toekennen van een lijfrente aan de achterblijvende echtgenoot na een dodelijk arbeidsongeval vindt zijn oorsprong in artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek dat de echtgenoten tot wederzijdse hulp en bijstand verplicht. Deze hulp en bijstand overstijgt de duurtijd van het huwelijk. Uit artikel 213 leidt men immers af dat onderhoudsgeld kan worden toegekend bij echtscheiding of scheiding van tafel en bed.

Ook voor de wettelijk samenwonenden gelden een aantal wederzijdse verplichtingen, maar deze zijn veel minder verregaand.

Tussen wettelijk samenwonenden bestaat de wederzijdse plicht tot hulp en bijstand niet, zodat bij gebeurlijke beëindiging van de wettelijke samenwoning, wat onder meer kan via een eenzijdige verklaring van beëindiging door één van de partners, er ook geen grond bestaat voor de toekenning van een onderhoudsgeld.

Artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek verleent nochtans de wettelijk samenwonende partners de mogelijkheid hun wettelijke samenwoning naar goeddunken te regelen door middel van een overeenkomst die in authentieke vorm wordt verleden door de notaris en wordt vermeld in het bevolkingsregister. Aldus kunnen zij overeenkomen hetzij tot een eenzijdige, hetzij tot een wederzijdse onderhoudsverplichting. In principe vervalt die onderhoudsverplichting bij de beëindiging van de wettelijke samenwoning. Artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek sluit echter niet uit dat de partners in hun overeenkomst bedingen dat ze elkaar (of een van hen) onderhoudsplichtig blijven na de beëindiging van de wettelijke samenwoning.

Indien zulke overeenkomst afgesloten is, kan men stellen dat de situatie van wettelijk samenwonenden vrijwel gelijk is met die van echtgenoten, althans wat de wederzijdse hulp en bijstand betreft, aldus de minister.

De wetgever heeft trouwens uitdrukkelijk de band tussen het recht op de levenslange rente en het bestaan van een onderhoudsverplichting willen maken door in het laatste lid van artikel 12 van de AOW te bepalen dat, in geval van scheiding van de echtgenoten, voordat het ongeval zich heeft voorgedaan, er slechts een recht op rente is, indien de overlevende ex-echtgenoot onderhoudsgeld genoot.

De basis van onze sociale zekerheid is onderlinge solidariteit. Het zou dan ook vreemd zijn dat de sociale zekerheid zou moeten voorzien in solidariteit met de achterblijvende partner van een wettelijk samenwonend koppel indien deze personen niet eens onderling, voor elkaar, willen voorzien in sociale ondersteuning

(Parl. St., Senaat, 2006-2007, nr. 3-916/5, pp. 7 en 8; in dezelfde zin, p. 4, en Parl. St., Kamer, 2006-2007, 2984/003, p. 5). (onderlijning door het Arbeidshof)

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 11 mei 2007 blijkt dat men de schadeloosstelling van de desbetreffende regelingen afhankelijk wou maken van de wederzijdse en onderlinge sociale ondersteuning tussen de wettelijk samenwonenden.

Bovendien merkte de rechtsleer op dat de samenlevingsovereenkomst ook gebonden is aan bepaalde beperkingen. (cf. E. ALOFS, "De uitbreiding van de schadeloosstelling overeenkomstig de resp. regelingen inzake arbeidsongevallen, beroepsziekten en het Asbestfonds naar wettelijk samenwonende partners", *Not.Fisc.M.* 2009, (311), 321; S. BROUWERS, "Alimentatieovereenkomsten tussen (ex-)partners in de belangrijkste samenlevingsvormen" in CBR (ed.), *Samenlevingsvormen & Recht. Huwelijk, wettelijk en feitelijk samenwonen*, Maklu, Antwerpen, 2012, (15), 43; A.-C. VAN GYSEL, "Les conventions de cohabitation légale peuvent-elles prévoir un devoir de secours entre cohabitants et une pension après rupture de la cohabitation légale?", *Rev.trim.dr.fam.* 2015, 575-577)

Deze overeenkomst mag immers geen beding bevatten dat strijdig is met artikel 1477 van het Burgerlijk Wetboek, met de openbare orde of de goede zeden, noch met de regels betreffende het ouderlijk gezag en de voogdij, noch met de regels die de wettelijke orde van de erfopvolging bepalen.

Bijgevolg dient men erover te waken dat een dergelijk beding tot voortgezette hulpplicht de persoonlijke vrijheid van de partners om op elk ogenblik de relatie te verbreken niet beknót en geen penalísatie inhoudt van de beëindiging van de wettelijke samenwoning. Dit beding is slechts geoorloofd indien het een in tijd beperkte overbruggingsvergoeding betreft die voorziet in een financiële hulp die de behoeftige gewezen wettelijk samenwonende partner in staat moet stellen zijn leven en een persoonlijk onderhoud naar de toekomst toe te reorganiseren.

De vraag rijst of de bepaling van artikel 120, § 2 Programmawet (I) van 27 december 2006 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het het voordeel van de schadeloosstelling beperkt tot de partner die wettelijk met hem samenwoonde en, overeenkomstig artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, met hem een overeenkomst had gesloten die beide partijen tot wederzijdse bijstand verplicht en die, zelfs na een eventuele breuk, financiële gevolgen kan hebben, en de wettelijk samenwonende partner hiervan uitsluit die een overeenkomst met betrekking tot de gezamenlijke woning met het slachtoffer had

gesloten waarin een beding van aanwas van vruchtgebruik werd bedongen, terwijl beide overeenkomsten financiële bescherming bieden aan de wettelijk samenwonende partner.

Het komt gepast voor de debatten te heropenen om partijen toe te laten hierover standpunt in te nemen.

BESLISSING

Het arbeidshof,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk.

Vooraleer verder te oordelen, heropent de debatten om partijen toe te laten standpunt in te nemen over de verenigbaarheid van artikel 120, § 2 Programmawet (I) van 27 december 2006 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Verzoekt in toepassing van artikel 775 van het Gerechtelijk Wetboek partijen, op straffe van ambtshalve verwijdering ervan uit de debatten in geval van laattijdige neerlegging, om hun conclusies onderling uit te wisselen en ter griffie van dit hof neer te leggen, uiterlijk op de navolgende data:

- voor FEDRIS, op **25 september 2019**;
- voor mevrouw V op **25 oktober 2019**;
- voor FEDRIS op **12 november 2019**.

Bepaalt de datum waarop partijen zullen worden gehoord op **16 december 2019**, om **09.30 uur** in zaal H.

Houdt de kosten aan.

Aldus gewezen door:

Anja VAREMAN, raadsheer, voorzitter van de kamer,
Gunnar RIEBS, raadsheer in sociale zaken, werkgever,
Ortwin MAGNUS, raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider,

Gunnar RIEBS

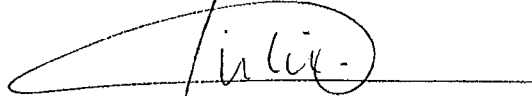
Ortwin MAGNUS

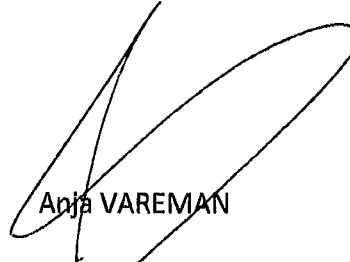
Anja VAREMAN

en uitgesproken door de voorzitter van de zevende kamer van het arbeidshof Antwerpen, afdeling Antwerpen, zitting houdend te Antwerpen in buitengewone openbare terechtzitting van 20 augustus 2019 met bijstand van griffier David GIELIS.

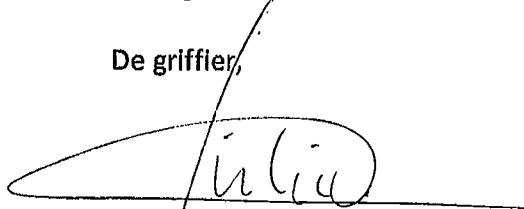
David GIELIS

Anja VAREMAN

De heer Ortwin MAGNUS, raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider, verkeert in de onmogelijkheid om dit arrest te ondertekenen (artikel 785, eerste lid Ger.W.).
20 augustus 2019

De griffier,

David GIELIS

